

FOCUS · *Made in Portugal*: el nou impuls exportador portuguès

En els últims anys, el sector exterior portuguès ha guanyat protagonisme. En concret, entre el 2005 i el 2017, les exportacions han augmentat el pes sobre el PIB en 16 p. p. en termes nominals, fins a situar-se per damunt del 40% del PIB. Així mateix, les exportacions han jugat un paper clau en la recuperació de l'economia lusitana. Des del 2010, han estat el component de demanda més dinàmic, amb un ritme d'avanç del 6,2% anual de mitjana. Per aquest motiu, és important analitzar fins a quin punt les exportacions poden continuar sent un motor de creixement en els propers anys. En aquest sentit, l'anàlisi de les destinacions en què s'ha basat aquesta major obertura comercial ens ofereix una primera resposta.

Les dades de comerç de béns per país d'origen i per destinació¹ mostren, en primer lloc, que el bon funcionament del sector exportador portuguès entre el 2005 i el 2017 ha estat generalitzat i, en segon lloc, que les destinacions a les quals s'exporta s'han diversificat. En particular, les exportacions portugueses de béns a països de la UE –el seu principal mercat– han augmentat des del 2005 el 46% en termes nominals, i, a més a més, això ha anat acompanyat d'una major diversificació de les destinacions europees a les quals s'exporta. Així, Portugal ha reduït la fracció de les exportacions als seus principals mercats (Espanya, Alemanya, França i el Regne Unit)² i ha aprofitat l'ampliació de la UE cap a l'est per exportar cada vegada més a països amb un potencial elevat de creixement, com Polònia i Romania.

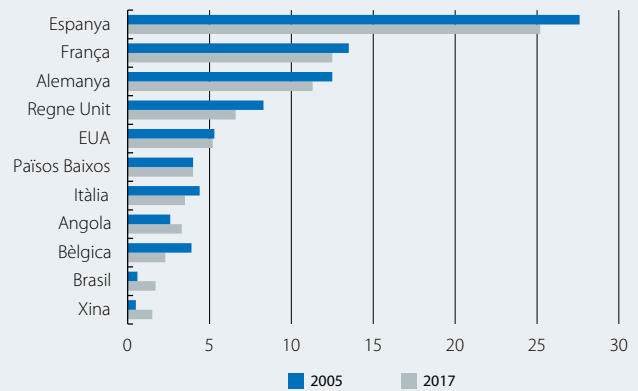
Així mateix, la dependència de les exportacions portugueses del conjunt de països europeus ha disminuït de forma notable,³ mentre que els mercats de fora de la UE han guanyat una importància considerable, ja que han passat de representar el 19,7% del total de les exportacions el 2005 al 26,8% el 2017. De fet, les exportacions a països extracomunitaris s'han doblat des del 2005 i expliquen una bona part (gairebé el 40%) del creixement de les exportacions. Entre aquests mercats, destaquen els EUA, que es mantenen com el soci comercial no europeu més important i on les exportacions han augmentat el 57% des del 2005. També destaquen Angola i Brasil, on les exportacions portugueses s'han duplicat i quintuplicat, respectivament, en els 12 últims anys. En els dos casos, el fet que els llaços entre Portugal i aquestes excolònies siguin molt estrets facilita la consolidació d'empreses portugueses en aquests mercats. Una altra nota positiva és la Xina, que, en el marc d'una major cooperació bilateral amb Portugal en diferents àrees (com inversió i cultura), s'ha convertit en un dels seus socis comercials més importants i on les empreses portugueses han quadruplicat els ingressos per exportacions de béns.

1. Dades de l'FMI. Les exportacions de béns representen el 65% del total de les exportacions.
2. Aquests països concentren el 56% de les exportacions de béns, 6,1 p. p. menys que el 2005.
3. Del 80,3% del total de les exportacions portugueses de béns el 2005 al 73% el 2017.

Una part de l'augment del volum de comerç de Portugal d'aquests últims anys s'explica per una major participació en les cadenes de producció globals. Aquesta major integració en l'economia global implica que una part dels productes portuguesos que es venen a l'exterior són un *input* de productes que s'acaben consumint en tercers països. En vista d'això, ens podem fixar en l'evolució de la demanda final estrangera de Portugal.⁴ En aquest sentit, les dades més recents de l'OCDE, corresponents al 2011, mostren que la diversificació geogràfica de les exportacions portugueses des del 2005 és fins i tot superior. En particular, la demanda final de països extracomunitaris ha passat de representar el 32% del total al 41%, gràcies, en part, a la bona feina portuguesa als països del bloc de l'ASEAN,⁵ a la Xina i a l'Índia.

Portugal: pes de les exportacions de béns en funció de la destinació

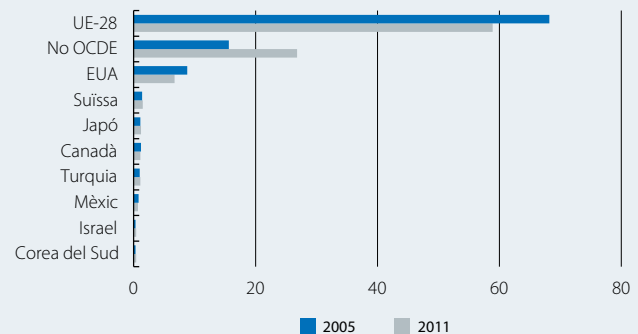
(% del total d'exportacions de béns)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'FMI DOTS.

Portugal: valor afegit domèstic incorporat a la demanda final estrangera *

(% del total)

Nota: * Captura el valor afegit que Portugal exporta directament, a través d'exportacions de productes finals, i indirectament, a través d'exportacions de productes intermedis que arriben al consumidor final a través d'altres països.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'OCDE.

4. Mesura en termes de valor afegit domèstic.
5. Indonèsia, Tailàndia, Brunei, Cambodja, Laos, Malàisia, Myanmar, Filipines, Singapur i Vietnam.